

ШКІЛЬНИЙ ІСТОРИКО - КРАЄЗНАВЧИЙ ГУРТОК — ОСЕРЕДОК НАЦІОНАЛЬНО - ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

**Князь Т. П.,
ЗЗСО № 20**

Актуальність національно-патріотичного виховання учнівської молоді зумовлюється необхідністю консолідації та розвитку суспільства, сучасними викликами, що стоять перед Україною.

Тема любові до рідної землі, роду, звичаїв і традицій притаманні давній народній українській педагогіці. Великою Матір'ю і фундатором українського патріотизму по праву називають Ольгу Петрівну Косач (Олену Пчілку). Олена Пчілка – реаніматорка українського суспільства, яка залишила нащадкам самоусвідомлену українську націю. Педагогічна система виховання, створена Ольгою Косач і успішно втілена у вихованні власних дітей, стала фундаментом української національно-патріотичної педагогіки.

Загроза державній незалежності потребує глибокого розуміння, вивчення і розвитку ідеї українського патріотизму. Національна та громадянська ідентичність стає одним із основних чинників здатності держави протистояти внутрішнім і зовнішнім безпековим загрозам.

Формування національної та громадянської ідентичності триває впродовж усього життя людини, але фундамент національної свідомості закладається у шкільні роки. Важливою складовою національно-патріотичного виховання, засобом збереження пам'яті народу виступає шкільне краєзнавство. Найбільш доцільною організаційною формою на перших етапах краєзнавчої роботи є шкільні історико-краєзнавчі гуртки. Робота такого гуртка реалізує потребу учнів у науково-пошуковій діяльності, сприяє поглибленому вивченню багатьох наук, стає важливою складовою навчально-виховного процесу

Гурткова робота дуже багатогранна. Вона має дослідницький і прикладний, суспільно корисний та освітньо-виховний характер, поєднує навчальні, виховні та розвивальні функції, сприяє формуванню соціально значимих якостей, необхідних патріотам своєї країни.

Історичному краєзнавству в усіх його ланках необхідна глибока наукова основа. Краєзнавча гурткова робота дає найбільший педагогічний ефект тоді, коли вчитель не обмежується передачею готових відомостей, а організовує учнів на самостійний пошук краєзнавчих знань.

У ЗЗСО № 20 працює історико-краєзнавчий гурток «Краяни». Діяльність гуртка спрямована на розвиток національної свідомості учнів, формування почуття патріотизму на засадах духовності та моральності, популяризацію духовно-культурної спадщини свого краю і України.

Форми роботи історико-краєзнавчого гуртка «Краяни»:

- вивчення власного родоводу;
- участь в обласній краєзнавчій акції «Без сім'ї і свого роду нема нації та народу»;
- дидактичні ігри з краєзнавства, брейн-ринг «Люби, вивчай свій рідний край», аукціони, ярмарки народних пісень, приказок, предметів побуту;
- тематичні бесіди і діалоги учителя та учнів;
- проведення святкування та відзначення національних, народних та державних свят, пам'ятних дат в історії краю, України;
- організація навчально-тематичних оглядових екскурсій історико-патріотичного спрямування;
- тематичні зустрічі з видатними діячами культури та мистецтва, народними умільцями області та України;
- конкурси есеїв «Україна в моєму серці», «За нашу свободу», години спілкування, патріотичні години;
- наукова і пошуково-дослідницька колективна та індивідуальна робота з архівними і музейними матеріалами з історії краю;
- всеукраїнські та регіональні рухи, експедиції;
- участь в обласній конференції «Волинь і волиняни в історії та культурі України»;
- пошукова робота із систематизацією та поширенням інформації про волинян, які загинули під час Революції гідності, під час російсько – української війни, про героїчні вчинки українських військовослужбовців, воїнів добровольчих батальйонів, волонтерів та інших громадян, які роблять значний внесок у зміцнення обороноздатності України;
- долучення до реалізації проєкту «Небесний легіон Волині»;
- створення та поповнення у кабінеті історії № 44 патріотичного куточку «Боротьба за незалежність України у ХХІ столітті»;
- підготовка матеріалів для виготовлення дошки Слави «Вічна пам'ять. Честь і шана героям -випускникам, які загинули за Україну»;
- співпраця з Українським державним центром національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді, співпраця з Волинським обласним центром національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді.

Результативність, визнання, популяризація діяльності – потужний і необхідний мотиватор для членів шкільного історико-краєзнавчого гуртка.

Найбільш цікавими і досліджуваними темами для гуртківців є теми, пов'язані з Волинню, з відомими волинянами. Дослідницький проєкт членкині гуртка Ворожейкіної Карини «Олена Пчілка – фундатор української національно-патріотичної педагогіки» за підсумками I етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів у 2021р. зайняв 2 місце.

У роки російсько-української війни увага гуртківців прикута до подій, пов'язаних з захистом України. Вивчалась проблема становлення українського військового капеланства. Проєкт був представлений на Всеукраїнській експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна».

За підсумками III (Всеукраїнського)туру краєзнавчо-дослідницьких робіт у 2023/2024 н.р. проєкт «Капелан – духовний наставник та побратим» зайняв III місце.

Робота учнів в історико-краєзнавчому гуртку «Краяни» охоплює широкі теми, але починається з дослідження історії власних родин. Адже історія кожної української родини – це ниточка у різнобарвній історії країни. Гуртківці мають досвід дослідження історій родин періоду Голодомору. У 2018р. члени гуртка «Краяни» у III Міжнародному міждисциплінарному конкурсі наукових і мистецьких робіт імені Володимира Маняка та Лідії Коваленко зайняли II місце, отримали відзнаки у Києві, де їх вітав Президент України.

У 2022 році робота групи учнів 8-Б класу, членів шкільного історико-краєзнавчого гуртка, стала переможцем обласного етапу Всеукраїнської краєзнавчої акції учнівської молоді «Україна пам'ятає і Світ не забуде».

Гуртківець Шевчук Андрій – переможець обласної акції з вивчення власного родоводу «Без сім'ї і свого роду – нема нації, народу» (2020р.).

Гуртківець Пасальський Нікіта, зайняв 3 місце у науково-пошуковому конкурсі «Мій родовід». Організатори конкурсу – факультет історії, політології та національної безпеки Волинського національного університету імені Лесі Українки у співпраці з Волинською обласною Малою академією наук за підтримки Фонду Ігоря Палиці «Тільки разом» (2024рік).

Патріотичний куточку «Боротьба за незалежність України у XXI столітті», розміщений у кабінеті історії № 44 ЗЗСО № 20, став осередком національно-патріотичного виховання у школі. Створений за матеріалами, які систематизували гуртківці, використовується для проведення уроків, виховних заходів, екскурсій.

Гуртківці є постійними учасниками обласного меморіально-дослідницько-пошукового проєкту «Небесний легіон Волині», готують матеріали про випускників школи, які загинули, захищаючи незалежність України.

У листопаді 2024 року відкрито дошку Слави «Вічна пам'ять. Честь і шана героям – випускникам, які загинули за Україну». 25 прізвищ випускників, які повернулись до рідної домівки «На щиті», викарбувані в історії ЗЗСО №20.

Історико-краєзнавча робота може і повинна увійти у життя кожного освітнього закладу. Шкільні історико-краєзнавчі гуртки завдяки своєму змісту, методам, формам роботи, стають важливими осередками національно-патріотичного виховання учнівської молоді.